

BRNEŇNSKY' EVANGELICKY' ME'SIČŇNIK

1/2010

SETKÁVÁNÍ

EVANGELICKÁ CÍRKEV V BRNĚ

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel, kostel J. A. Komenského (Červený kostel)

Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453, 542 210 332

email: ccebrno1@atlas.cz,

<http://www.cervenykostel.cz>

kazatelé: Jiří Gruber - senior, Olga Tydlitátová

seniorátní farář: Jiří Šimsa

kurátor: Václav Matoulek

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469

email: brno-ii@evangnet.cz, <http://brno-ii.evangelnet.cz>

kazatelé: Jaroslav Vítek, Ondřej Kolář

kurátor: Jaroslav Kučera

Farní sbor ČCE v Brně - Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420

email: husovice@evangnet.cz, <http://husovice.evangelnet.cz>

kazatel: Štěpán Hájek

kurátor: Vladimír Zikmund, seniorátní kurátor

Farní sbor ČCE v Brně - Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 8, tel: 530 324 052

email: zidenice@evangnet.cz, <http://zidenice.evangelnet.cz>

kazatel: Pavel Kašpar, náměstek synodního seniora

kazatelka: Romana Špačková, kurátor: Miroslav Maňák

Diakonie ČCE – středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401

email: brno@diakoniecce.cz

<http://brno.diakonie.cz>

ředitel: Jan Soběslavský

EVANGELICKÁ
AKADEMIE
BRNO

Evangelická akademie,

Vyšší odborná škola sociálně právní

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Hana Svobodová

Setkávání – brněnský evangelický měsíčník. Ročník 2010 (XII). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Jaroslav Vítek. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Vychází 10x ročně s finanční podporou Magistrátu města Brna. Doporučená cena jednotlivého čísla 12 Kč. Roční předplatné 120 Kč, sponzorské 150 Kč. Adresa redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6

Zkušujte duchů (1J 4,1)

Když člověk vstupuje do puberty, obvykle se pro něj moudré rady dospělých stávají – řečeno s Egypťanem Sinuhetem – pouhým bzučením mouchy v uších. Přesto mi jedno takové ponaučení z oné doby utkvělo v hlavě. Pronesl ho náš (nepříliš oblíbený) učitel přírodopisu na základní škole poté, co zaslechl přidržený dotaz ozývající se odkudsi ze zadní části třídy: A k čemu nám to jako všechno je? Probírali jsme tehdy myslím nějaké bezobratlé. Učitelova odpověď (kupodivu ne podrážděná) zněla: Učíte se, aby vás pak v životě hned tak někdo nedokázal oblbnout.

Žijeme v době, kdy si člověk může zahrát na odborníka prakticky v jakémkoli oboru. Stačí k tomu jen mít po ruce internet. Během několika sekund mohu získat množství údajů třeba o ploštěncích, o nichž jsem předtím nevěděl zhora nic. Takováto dostupnost informací tu nikdy předtím nebyla. Znamená to ale, že se vlastně ani nemusíme vzdělávat, protože přece stačí párkrát kliknout myší u počítače, když zrovna něco potřebujeme rychle vědět? Nebo spíše: jsme nyní díky novým technologiím odolnější vůči oblbnutí, o kterém hovořil náš přírodopisec?

Rád bych věřil tomu, že dvacet let po sametové revoluci už nás nikdo ohlupovat nebude, ale věci se žel mají jinak. Jistě: nikdo do nás ani do našich dětí násilím nevtlouká žádnou ideologii. Nicméně to neznamená, že bychom přestali být manipulovatelní – veřejným míněním, všelijakými fámami, frázemi politiků, kteří umně dokážou zamtlžit skutečný problém a přitom sami sebe postavit do dobrého světla, a samozřejmě také vše pronikající reklamou, která se bez trochy lži či alespoň polopravdy prostě neobejde. Zrádné na této manipulaci je, že se děje právě nenásilně, plíživě, často dokonce na podvědomé úrovni. Ale to jí nic neubírá na účinnosti.

Nedávno například sdělovacími prostředky proletěla zpráva, že se blíží konec světa. Podrobnosti ponechme stranou. Podstatné je, že to vyvolalo velkou diskusi (i v odborných kruzích!) a dokonce k tomu své stanovisko vydal i Americký národní úřad pro letectví a kosmonautiku. A pak se ukázalo, že se vlastně jednalo o cílenou reklamní kampaň na nový katastrofický film, který má záhy přijít do kin. Chytře vymyšleno, ne?

Jsem dalek toho, abych nad tím vším naříkal. Kdo chce, může se totiž vymývání vlastního mozku snadno bránit: tím, že se bude vzdělávat, rozšiřovat si obzory a kriticky myslet. Za minulého režimu to nebylo vůbec jednoduché, ale dnes nám v tom brání jen vlastní pohodlnost. Je pravda, že v naší společnosti se vzdělání příliš nedoceňuje. Pro zachování duševního zdraví je ovšem nezbytností.

Obávám se ale, že vzdělání samo nestačí. Už asi před sto lety říkal G. K. Chesterton: problém toho, kdo přestal věřit v Boha, často není to, že nevěří v nic, ale že je ochoten věřit čemukoli. Tuto moudrost nám ovšem učitel přírodopisu sdělit zapomněl.

Milí čtenáři a milé čtenářky, přeji vám do nového roku imunitu – nejen vůči zákeřné chřipce, která se na nás valí, ale i vůči ohlupování všeho druhu, které je stejně tak dotíravé a nebezpečné.

Ondřej Kolář

BYLO

Mimořádný synod

Tentokrát se sešel poprvé v historickém prostoru Betlémské kaple, kde již loni církev oslavila své 90. narozeniny. Dopolední část byla pracovní. Na řádném zasedání v květnu nebylo možné schválit finanční uzávěrku povšechného sboru, protože účetnictví, jak bylo dosud vedeno na ústředí církve, bylo natolik nepřehledné, že musí být prověřováno několik let nazpátek. I když ani nyní ještě není celková revize uzavřena, synod hospodaření schválil s tím, že konečná zpráva revizorů za rok 2008 bude podána spolu se zprávou za rok 2009 jarnímu zasedání synodu v roce 2010. Inu, co se dá dělat...

Ve věci zpronevěry panem Vladimírem Prokopem byl synod seznámen s rozsudkem Městského soudu a zprávou bratra Pavla Stolaře, která odhaduje, že po vrácení větší částky peněz a zabavených věcí bude celková škoda činit asi 1,5 milionu Kč a bude vymáhána v rámci exekučního řízení.

Větší diskuse se rozproudila nad materiálem, který se zabýval návrhy, jak nadále spravovat celocírkevní rekreační střediska (Běleč, Herlíkovice, Jánské

Lázně, Luhačovice), kde se koná většina církevních kurzů a vzdělávacích akcí. Provoz některých středisek je ztrátový. Z pléna se ozvaly hlasy, že materiál nebyl předem projednán s kuratorií ani správci středisek, ojedinělé hlasy doporučovaly střediska prodat. O věci se bude dále jednat.

V závěru jednání se nepodařilo vyřešit pilný návrh (tak se nazývá podnět, který není ve schváleném programu jednání) obsahující prosbu Diakonie, aby jí církev poskytla překlenovací půjčku na provoz jejích středisek do začátku roku, než se vyjasní výše dotací od státu. Tuto půjčku by bylo možné poskytnout například z rezervy personálního fondu. Vzhledem k tomu, že nebyla jasná výše půjčky ani její záruky, hlasování bylo odloženo, a je možné, že v té věci bude začátkem roku 2010 svoláno další mimořádné zasedání synodu v této věci.

Po dobrém obědě jsme se sešli ke slavnostnímu zasedání, při němž byla instalována v květnu zvolená synodní rada. Nejprve se rozloučili odstupující členové (M. Čejková, P. Prosek, P. Klinecký a M. Rejchrt). Posledně jmenovaný vyjádřil zřetelnou úlevu a radost, že má své veslo komu předat. Svým nástupcům popřál, aby v této službě prožili něco z obecnství svatých. Kázání staronového synodního seniora Joela Rumla mělo za základ příběh o uzdravení ženy, která trpěla dvanáct let krvácením. Joel její uzdravení a

očištění přirovnal k církvi, která se dotýká Krista, aby jím byla osvobozována a očišťována pro službu tomuto světu.

Nečekaným vrcholem slavnostních bohoslužeb se stalo vystoupení předsedy vlády Jana Fischera. Zamyslel se nad významem osobní víry a jejím dopadem do společenského dění. V úvodu se přihlásil k tradici judaismu a zdůraznil, že Bůh dal každému z nás svobodu volby mezi dobrem a zlem. Spolu s tím však také odpovědnost, jakou cestu si zvolíme. Náboženství v tom nabízí člověku pomoc a staletími prověřená pravidla a hodnoty jako je soucit, láska a naděje.

Za nejhorší zlo dnešní doby označil fanatismus, který degraduje víru na pouhou ideologii. Ta nás zbavuje svobody od Boha a nabízí pouze hotová řešení. Církve, které v minulosti tolik bojovaly za svobodu vyznání, by nyní měly společně čelit falešným vírám a ideologiím, které probouzejí nenávist. Stejně tak by měly burcovat proti sobeckému uzavírání se do sebe sama.

Předseda vlády zdůraznil, že víra v Boha pro něj znamená posilu, aby jako nepolitik dokázal řídit zemi. Lidé dnes přestávají věřit ve smysl politiky a demokracie. V takových chvílích je pro něj víra střílkou kompasu, která mu ukazuje, kam se vydat. Pozvání na synodu naší církve přijal rád. Je to i pro něj osobně příležitost, aby si „dobil baterky“. Jeho vystoupení bylo přijato dlouhotrvajícím potleskem.

Další pozdrav pronesl předseda Ekumenické rady církví bratr Pavel Černý, kterého jsme nedávno přivítali také v Brně. Zdůraznil, že nyní mají církve v naší zemi nebývalou míru svobody, která je snad ještě větší než v USA. Žít a pracovat v této svobodě však není vůbec jednoduché. Připomněl verš z Př 29,18: Není-li žádného vidění, lid pustne, ale blaze tomu, kdo zachovává

zákon. Církve musí mít před sebou cíl. Svou vlastní vizi. K tomu vede rozhořčení nad tím, co je špatné, a soucit s těmi, kteří trpí. Nejhorší je apatie a lhostejnost. Církve se má hněvat nad tím, pro co se hněvá Bůh, a plakat nad tím, nad čím Bůh pláče. Nově zvolené synodní radě přislíbil své modlitby.

Zarážející bylo, že slavnosti se nezúčastnil ani jeden z biskupů římskokatolické církve, pouze biskup Radkovský poslal omluvný dopis, který přečetla vedoucí tajemnice synodní rady sestra Lydie Gallusová. Shromáždění trvalo dvě a půl hodiny a bylo doprovázeno zpěvem a hudbou žáků církevní konzervatoře z Olomouce. Bylo to pěkné odpoledne.

Jiří Gruber

Německý soud: Neděle je svatá

Otevřít obchody o adventních nedělích je protiústavní. Tak rozhodl německý Spolkový ústavní soud. Zájem o zisk podle něj má být až na druhém místě, po odpočinku lidí.

Svým rozhodnutím tak soudci zčásti vyhověli žalobě evangelické a katolické církve. Těm se nelíbilo, že v Berlíně měly obchody otevřít o všech adventních nedělích. A podle rozhodnutí soudců je to skutečně nepřipustné. Prodejci tím totiž porušují ochranu neděle, která je zaručena v ústavě.

Soudci rozhodnutí zdůvodnili tím, že neděle a státní svátky se musí chránit jako dny pracovního klidu z náboženských důvodů, ale také kvůli osobnímu odpočinku zaměstnanců a pro podporu jejich účasti na sociálním životě.

"Pouhý hospodářský zájem o obrat ze strany majitelů obchodů a každodenní zájem o nakupování potenciálních zákazníků zásadně nestačí k tomu, aby se ospravedlnila otevírací doba prodejen o svátečních dnech," řekl prezident ústavního soudu Hans-Jürgen Papier.

Od roku 2006 je záležitostí každé spolkové země, jak budou mít obchody otevřeno, a s tím souvisí i regulace o nedělích a svátcích. Ve většině spolkových zemí je povoleno otevřít obchody jen čtyři neděle v roce a často platí i úplný zákaz nedělní otevírací doby. V Berlíně je tento zákon nejvolnější a povoluje až deset nedělí ročně, o kterých mohou obchodníci otevřít, včetně adventních nedělí.

Jenže podle výmarského církevního článku 139, z říšské ústavy z roku 1919, který přejala současná ústava spolkové republiky, jsou neděle ze zásady dny pracovního klidu a duchovního povznesení. Tímto bodem a zákonem na ochranu rodiny a zaměstnance zdůvodňují soudci své rozhodnutí.

Ačkoli se nyní jejich závěr týká především Berlína, do budoucna přesáhne i do ostatních spolkových zemí. Přiznává totiž Němcům základní právo na klidnou neděli a podle německých médií se tak dá očekávat, že v budoucnu na stole ústavních soudců přistanou podobné stížnosti.

Během letošních adventních nedělí ovšem mohou obchodníci v Berlíně ještě otevřít tak, jak si původně naplánovali. Rozhodnutí soudu totiž začne platit od příštího roku.

Lidové noviny, 2.12.2009, Pavla Franková, vybral JG

BIBLICKÉ ZAMYŠLENÍ

Ještě jiné podobenství jim předložil: "Království nebeské je jako hořčičné zrno, které člověk zaseje na svém poli; je sice menší, než všechna semena, ale když vyroste, je větší než ostatní byliny a je z něho strom, takže přilétají ptáci a hnízdí v jeho větvích."

Matouš 13,31-32

Z malého vyroste velké. To je jasné. Kdyby to bylo jinak, nemohli bychom ani mluvit o růstu. Podobenství můžeme pochopit jako příklad toho, že i z docela maličkého, nepatrného základu mohou vzejít velké a užitečné věci.

Zkusme si to nejdřív představit jako ve snu (protože tam je možné i to, co jinde ne). Vážený pan Strom Hořčičný rozevře před svými hosty album a s nostalgickým úsměvem praví: „Podívejte, tak takhle jsem začínal, jako úplná nula... to už ani není pravda...“ Na fotce je cosi maličkého, ani není jasné, co to vlastně je. Snad nějaké zrníčko? „Ale

dnes! Pohleďte!“ Hrdě máchne rukou kolem. Košatá koruna, ptačí hnízda i s ptáky a jejich vejci. Živost a mnohost. Silný dojem. Hosté pokyvují hlavami a pan Hořčičný pronese několik vhodných slov o tom, jak měl těžký život, jak se vypracoval, a jak se chudý chlapec proslavil svou pílí a jaké impérium vydupal ze země...

Opustíme ten sen, doufám, že se mi nikdy zdát nebude. Velké roste z malého, ale ne tak, že to někdo pilný a schopný dokáže udělat. Ono to podobenství také o nikom není. Je o království nebeském. To není žádný někdo, kdo se vypracuje a něco dokáže. To je cosi maličkého a bezmocného. Je vloženo do pole. Jako když se dítě narodí do světa.

Ježíš v tomto podobenství promluvil stručně. Nic o nebezpečí a obtížích růstu. Žádné usilování a starostlivost. Na začátku zrnko menší, než jsou jiná, ale pak najednou vyroste. Nejde o to, jak a za jak dlouho a podobně. Je stromem a ptáci se k němu sletují a budují hnízda. Je jasné, že je jim tam dobře a cítí se bezpečně. Takové je království nebeské – dobré a bezpečné.

A přeci začalo (a snad stále začíná?) jako něco docela maličkého, snadno přehlédnutelného. Ale v tom maličkém je veliká síla. Obrovský, nekonečný potenciál v jediném bodu? Ne, to podobenství není o velkém třesku a vzniku vesmíru. Bible není přírodopis. Ta veliká síla může být třeba jen v úsměvu. Nebo v několika slovech, která povzbudí a potěší. V odpuštění a v prosbě o odpuštění. V pomoci těm, kdo ji potřebují. V lásce.

To je ta obrovská síla v malém. Je tu malé zrníčko mezi námi, s tím vždy znovu začínáme. A v tom zrníčku je velký strom, kde můžeme bezpečně bydlet. Nebeské království. Království lásky. Roste, a my ani nevíme jak.

Z nejmenšího je nakonec největší. Ani to nepatrné není ztraceno. Na všechno a na všechny Pán pamatuje. Nemusíme ztrácet naději, když království nebeské mezi námi není vidět. Ta síla tam je a ono vyroste.

MODLITBA

Pane, děkujeme za to, že tvé království roste a my jsme do něho zváni. Prosíme, dej nám vidět správně srdcem a rozeznat, co je skutečně důležité a velké, co překoná každou malost. Amen.

Autor pobožnosti Martin Litomský se narodil v roce 1957, pracoval jako geofyzik, vodohospodářský dělník (důsledek „protistátní činnosti“), pak živnostník – zeměměřič. Od 80. let byl výpomocným kazatelem ve sborech Praha-Vršovice a Soběhrdy. Od roku 2008 je jáhnem ve sboru ve Veselí.

ČTYŘI SBORY

Mezi čtyřmi brněnskými sbory ČCE jsou určité rozdíly, ale zároveň platí, že se v Židenicích, Husovicích, na Lidické i na Opletalově ulici konají pravidelné paralelní akce – bohoslužby, biblické hodiny, schůzky mládeže, nedělní škola atd. Letos proto chceme v každém čísle Setkávání věnovat trochu místa průhledu (nebo souhledu), čím se tato shromáždění v jednotlivých sborech v současné chvíli vyznačují. Dnešní první čtveřice zpráv sleduje námět:

BIBLICKÉ HODINY

Brno I - Od prázdnin jsme zkusili novou formu: přečteme vybraný biblický příběh, bratr farář krátce vysvětlí okolnosti jeho vzniku a pak čeká, na co se kdo zeptá. Zpočátku nastalo velké ticho, ale posléze se lidé osmělili a začali se ptát, někdy až moc. Společně se pak pokoušíme na vznesené otázky nad textem hledat odpověď a domýšlet souvislosti do dnešní doby. Nejprve jsme takto četli známé příběhy (Abraham a Hagar, obětování Izáka). Nedávno jsme však četli i Knihu smlouvy (Ex 21-23), kde nás zaujaly jemné detaily občanského zákoníku tehdejší doby. A aby byla občas změna – nadvakrát jsme si promítali film o Martinu Lutherovi.

JG

Brno II - Biblická hodina je u nás starou tradicí, ale stáří může být i překážkou, pro niž klesají počty účastníků, nebo se už nic nekoná. V Blahoslavově domě však biblické vykazují dlouhodobě setrvalý stav, a to vzdor „konzervativní“ formě. Jejich pestrost spočívá v originálním, vtípném, ovšem vážně teologicky zajištěném přístupu kazatele k Písmu. Nezahluje posluchače encyklopedickými údaji, ale vyvolává v nich zájem, kvůli čemu daný text existuje a jak k nám jiskří. Výklad bývá hutný, časově úsporný, ale téměř besedního ladění. Dva až tři účastníci se pak zpravidla připojí vlastními postřehy nebo otázkami. V současnosti je na pořadu Exodus, předtím Zjevení Janovo a kniha Ester.

R

Brno-Židenice - Na biblických hodinách v Židenicích to vře. Od prázdnin probíráme trojici knih Ezdráš, Nehemjáš a Ester a pod pokličkou tradičního pořadu biblických hodin, kdy farář vykládá přečtený oddíl a ostatní účastníci jeho výklad zhusta komentují, probíhá kvas názorových proudů, často i myšlenkových. Tradicionalisté (když je to tam tak napsané, tak to tak prostě je) se střetávají s modernisty (tak, jak je to tam napsané, se to nedá brát vážně) a do toho probíhá polemika těch, kteří považují Nový zákon pro křesťana za přeci jen závažnější, s těmi, kteří tvrdí, že bez Starého zákona nelze Ježíše vůbec pochopit. A pak si zazpíváme, pomodlíme se... No, přijďte se podívat.

BLT

Brno-Husovice - Na biblických hodinách probíráme souvislé celky biblických textů. Výjimkou byl výklad Creda, také jsme přečetli a prodiskutovali nový katechismus Jiřího Grubera. Při výkladu biblických knih střídáme pravidelně knihy starozákonní s novozákonními, momentálně se zabýváme Druhým Izaiášem. Nad texty diskutujeme, někdy více inspirativně, někdy méně. Někdy se souvislost diskuse s biblickým textem ztratí v dále. Součástí biblické hodiny je také modlitební chvíle. Biblické hodiny rozhodně nestojí v centru sborového dění, spíš přežívají na okraji. Řada lidí, zejména v produktivním věku, dokáže chodit na biblické hodiny pět šest let, ale ne donekonečna. Každopádně - číst biblické texty je užitečné.

ŠH

Vzpomínky na profesora PhDr. Jana Firbase, DrSc.

Curriculum vitae (25.3.1921 – 5.5.2000)

Vystudoval na filosofické fakultě Masarykovy university angličtinu a filosofii. Tam také získal doktorát a později i hodnost kandidáta věd. Ačkoliv po celou dobu učil velmi úspěšně na katedře anglistiky a amerikanistiky, kde byl svými studenty velmi ctěn a milován, jmenování docentem se dočkal po nezdůvodněných odkladech až r. 1965. Mnohem většího uznání se dočkal v cizině, kam byl zván k přednáškám, jen některé mu však byly povoleny. Na třech univerzitách dostal čestný doktorát. Bývalý režim mu hodnost doktora věd i profesuru na MU soustavně odmítal udělit. Stalo se tak až po pádu komunismu, v r. 1990. Na katedře pracoval obětavě se svými žáky až do své smrti. Byl řadu let aktivním a váženým členem staršovstva sboru Brno I.

Kdo byl profesor Jan Firbas? Křesťan - člen staršovstva ve sboru Brno I, lingvista světového významu, milující manžel a otec rodiny.

Pan profesor Firbas byl věrným a oddaným křesťanem, a to přes všechny ústrky, kterých se mu s notorickou pravidelností dostávalo od strany a vlády. Jeho závažná a výtečná doktorská práce ležela v zásuvce, jelikož křesťan „neměl nárok“ na doktorát věd. O profesuře nemohlo být ani řeči; tu dostal až od prezidenta Havla.

V zahraničí ho však jako profesora brali. Při svém pobytu na letním kursu Oxfordské university r. 1969 jsem zaslechla komentář jednoho vyučujícího druhému: „Slečna Pěničková je studentkou profesora Firbase.“ Řekl: „profesora“. Pro

odborníky ve světě byl profesorem i bez prezidentského dekretu!

Profesor Firbas byl světovým expertem na jazykový jev zvaný „funkční větná perspektiva“, který probádal z nejrůznějších úhlů. Byl často zván, aby přednášel svou teorii na předních světových univerzitách. Jeho přáteli byli mnozí slavní jazykovědci-anglisté, jako profesor Randolph Quirk a profesor Jan Svartvik.

Jako univerzitní pedagog byl profesor Firbas nedostižný. Na světoznámé University College London narazili uhánějící studenti do profesora Quirka. Na

jeho otázku, kam se ženou, prohlásili: „Nechceme zmeškat profesora Firbase“. Studenti léto instituce se vyznačují obzvláště kritickým přístupem a jsou vybíráni po velmi přísných testech.

Absolvovat Historickou mluvnici angličtiny či Rozbor současné angličtiny na jeho přednáškách a seminářích byl nesmírný zážitek. Jeho vysoká odbornost, křesťanství a jemný humor prosvěcovaly veškeré jeho počínání. Často nám říkal (anglicky) „milé děti“, a měl nás vskutku velmi rád. Byl velmi náročným, ale navšost spravedlivým examínátorem. Dodnes považuji za své největší životní úspěchy jedničky z jeho předmětů.

Profesor Firbas se oženil s kolegyní ze studií Helenkou, bývalou profesorkou Jazykové školy Brno. Bylo to krásné manželství, které přervala až jeho smrt v nedožitých 80 letech. Firbasovi mají dva syny, staršího Petra a mladšího Jiřího.

Pro své žáky je pan profesor Firbas světlým zjevem, jehož příklad je bude provázet celým životem.

Draha Gellová, Anglie

Svá léta na filozofické fakultě jsem dlouho prožívala zároveň s panem profesorem Janem Firbasem; on však na ni přišel dříve než já, a také dřív odešel, nejen z aktivní profesorské služby, v roce 2000 opustil náš pomíjivý svět. Setkala jsem se s ním po prvé strašně dávno, byl to totiž on, kdo mně, roztrášené maturantce, doručil jako první tu dobrou zprávu, že jsem byla přijata ke studiu na fakultě. Pak se už má svědectví budou hodně shodovat s ostatními, kdo sem o Janu Firbasovi píše: jeho neochvějná statečnost a ochota riskovat byla obdivuhodná jak pro ty, kdo s tím sympatizovali, ale i pro ty, kteří se právě jen divili, a respekt budí dodnes, také a svým způsobem zvlášť u nás mnohých, kteří jsme na fakultě žili sice nijak zvlášť pohodlně, ale přece jen v poněkud bezpečnějším krytu šedé zóny. – Chtěla bych se jen trochu zastat aspoň některých z těch, kteří v oněch dobách stáli v čele fakulty: ono to také chtělo trochu sveřeposti vůči krajským a jiným výborům strany a vůči dalším „strukturám“, rozhodli-li se na fakultě dr. Firbase, tehdy docenta, udržet. (Na jiných fakultách nebo na jiných univerzitách v této zemi tak slušné a kolegiální poměry nebyly.)

Jako jeho kolegyně, byť z jiného oboru a jiného ústavu, mohu také dosvědčit, že byl světově známým, lze říci světově proslulým, lingvistou a anglistou. Často jsem se s ním v devadesátých letech setkávala na úrovni vedení fakulty jako s představitелеm katedry anglistiky a amerikanistiky a vím přesně, že v ponormalizační (samozřejmě tomu tak bylo i v té normalizační) době bylo dost dlouhé období, kdy byl na anglistice prof. Firbas a pak dlouho nikdo, jen plejáda asistentů, kteří vědě mnoho nedali; ostatně nebyla a ani dnes to není jejich vina, na anglistice se vyučují hromady studentů a na vědu moc času není. Ostatně si profesor Firbas ani nemohl nástupce vychovat, to u těch, kteří to takříkajíc neměli dobré, nepřicházelo v úvahu. Víím právě z těchto setkávání v devadesátých letech, jak velice Janu Firbasovi naše anglistika ležela na srdci. Možná by z ní dnes už mohl mít i trochu radost.

Mohu vydat svědectví ještě o jedné stránce působení profesora Firbase na filozofické fakultě, a to o jeho působení učitelském. Byl to laskavý, chápatel, posluchače respektující a přitom náročný učitel s vysokou autoritou. Získával si studenti nejen mírností a vlídností, ale také úžasnými vědomostmi, zkrátka svou vědeckou osobností. V době, kdy už byl těžce nemocen a na fakultu již nemohl, chodili za ním domů jeho studenti a asistenti, a dobře vím, že od něj odcházeli vždy jen bohatší: o nové poznatky ze svého oboru, ale též o vzácný příklad života.

Jana Nechutová

MUŽI ČESKÉ REFORMACE

Jan Jesenius z Jesenu (1566 – 21.6.1621)

Jeho jméno se píše různě, i prameny o něm se v něčem liší. Narodil se ve Vratislavi, která patřila v období, o kterém píšeme, k českým zemím. Po předcích měl slovenský původ, knihy píší, že byl uherským šlechticem, ale to neznamená, že byl Maďar. I Slovensko byly Uhry.

Studoval lékařství ve Wittenbergu a v Padově. Působil nejprve ve svém rodišti, pak na univerzitě ve Wittenbergu, kde Luther v roce 1517 přibil na chrámová vrata svých 95 thesí. Po příchodu do Prahy se stal osobním lékařem římského císaře a českého krále Rudolfa II. (1552-1612), trpícího duševní chorobou, a pak jeho bratra Matyáše. České stavy se za sporů obou bratrů postavily za Rudolfa, i proto vydal roku 1609 majestát o svobodě vyznání.

Na Rudolfově dvoře působili alchymisté, ale i vynikající vědci, mimo jiné dánský astronom Tycho de Brahe (1546-1601) a Jan Kepler

(1571-1638), zastávce heliocentrismu. Jesenius dokonce pronesl pochvalnou řeč nad rakví Tycho de Brahe.

Jesenius provedl r.1600 v Praze první veřejnou pitvu na oběšenci za účasti 5000 osob. Napsal o tom také knihu. Byl tam prý i kat Mydlář, který mu po letech vyřízl jazyk a pak setnul hlavu.

Jan Jesenský působil několik roků (až na vídeňské věznění pro jednání s Uhry) jako rektor Univerzity Karlovy. Nelze nezmínit také jiného rektora téže univerzity, upáleného Jana Husa.

Na sklonu Matyášovy vlády propuklo České stavovské povstání (1618 – 1621), ke kterému se přidala i Univerzita Karlova. V roce 1619 si stavové zvolili za krále kalvinistu Fridricha Falckého (1596-1632), tzv. zimního krále. Víme i o jeho návštěvě Brna. Na jeho korunovaci pronesl Jesenius oslavnou řeč. Univerzita, která se postavila proti panovníkovi (Matyáši a pak Ferdinandu II.), musela samozřejmě nést důsledky porážky na Bílé hoře. Vítězný Ferdinand byl vychován jezuitou jako velmi silný stoupenec protireformace. Proto se nelze divit, že už v roce 1622 sloučil Karlovu univerzitu s Klementinskou kolejí a předal ji jezuitům.

Jan Jesenský byl popraven spolu se sedmadvaceti vůdci povstání – třemi pány, sedmi rytíři a sedmnácti měšťany. Ortel vyřkli vítězové 11. června a poprava proběhla 21. června 1621. Vedle již jmenovaného uvedme aspoň Jáchyma Šlika, Václava Budovce z Budova, Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic. Všichni byli členové Jednoty bratrské, podobojí, luteráni nebo reformovaní, jediným katolíkem byl Diviš Černín z Chudenic.

Všechna jména a ještě mnohem víc známe z knihy J. A. Komenského Historie o těžkých protivenstvích církve české. Ocitujme aspoň nějakou větu: *„Trvala ta exekuce od páté hodiny ranní až do hodiny desáté...; užasnutí hodné divadlo. Nebo mezi nimi bylo dvanáct počestných šedivých starců, všichni pak muži vzácní a vážní“* (str. 155). „Když kat přistoupiv, jazyk uřezati chtěl, spěšně (ač před tím Jesenský mluvil, že ho to velice bolí, že toho jazyka, kterýmž před císaři, králi, knížaty s pochvalou mluvil, tak potupně zbaven býti má - přidávaje však, že to...katování budoucímu vzkříšení nic nepřekazí) vyplazil (jazyk JN). Pak na kolena klekl a stát. Hlava s jinými k vystrčení na divadlo odložena, tělo pak od kata do pytle dáno, aby za branami... na čtvrti rozťaté a čtyři koly zavěšeno bylo“ (str.149).

Dvanáct uťatých hlav bylo pro výstrahu zavěšeno v železných klecích na Staroměstské mostecké věži až do roku 1631. Snad byly lebky pohřbeny v Týnském chrámu. Pro zajímavost uvádím sdělení bývalého děkana ze Křtin P Prnky, že pod chrámem objevil v roce 2001 a také zpřístupnil 12 lebek s namalovaným vavřínovým věncem a na čele s písmenem T (tau). Domnívá se, že to mohou být ukryté lebky ze staroměstské popravy (podrobněji ET- KJ 4/2006).

Po Jesenioví zůstala manželka a dcera. Četl jsem, že na výchovu dcery měl obdržet prostředky luterský kazatel od Salvátora z Prahy, nyní celocírkevního evangelického chrámu.

Ještě poslední poznámka z televize, která sice konstatuje skutečnost, že na fasádě Národního muzea je mimo jiných vyobrazení a jmen uveden také Jan Jesenius, ale někteří „odborníci“ uvádějí, že je tam neoprávněně. Je to snad nacionalismus, nebo i jiné vlivy?

Jiří Novák

Dva kazatelé na jednom sboru

Je-li sbor velký a kazatel nemůže všechnu potřebnou práci obsáhnout, může si sbor se souhlasem synodu povolat druhého kazatele. Další podmínkou je, aby měl sbor v rozpočtu dvakrát šedesát pět tisíc na personální fond a na faře dva byty. Jako většina věcí na tomto světě mají dva panáčky na jedné faře své přednosti i rizika.

Nejprve zmiňme výhody. Když se na kazatelně střídají dva faráři, nejsou posluchači pod vlivem jednoho teologického důrazu. Kázání jsou různorodá stylově i tématicky. Dokonce i tehdy, když se ti dva nedomluví a dvě neděle po sobě káží na stejný text. Když někomu jeden z farářů nevyhovuje, u druhého si spraví chuť a chodí do kostela jednou za čtrnáct dní. Lidé mají rádi výběr a více možností. Dva kazatelé mohou ve sboru udělat dvakrát tolik práce. Když má jeden z nich dovolenou nebo onemocní, druhý ho zastoupí. Nestane se, že by kancelář byla zamčená a farář v trapu.

Jaké jsou nevýhody dvou kazatelů na jednom sboru? Sbor má dvě hlavy a každá ho táhne trochu jiným směrem. Pravice občas dělá, co neví levice. Kazatelé mezi sebou mohou skrytě soutěžit o vliv a přízeň. Členové sboru třeba nechtěně dávají jednomu z nich přednost, což v druhém vyvolává zklamání. Není jasné, kdo přesně za co odpovídá a o čem rozhoduje. Snaha jednoho kazatele může být neutralizována zdrženlivostí druhého. Jeden z kazatelů může trpět pocitem, že je páté kolo u vozu a nemůže důležité věci změnit. Samozřejmě hrozí i to, že kazatelé spolu vedou skrytou válku, která může paralyzovat staršovstvo a život sboru.

Pokud jsou oba kazatelé výraznými osobnostmi, nelze se divit, že občas dojde ke konfliktu. Tak jako se těžko snáší dvě kuchařky u jednoho sporáku, není jednoduché, aby spolu vyšli dva faráři, kteří chtějí každý totéž, ale každý trochu jinak. Představa, že když jde o věc evangelia, lidé si nemohou závidět a překážet, je sice pěkná, ale naivní. Kazatelé jsou pouze lidé a jejich služba má všechny rysy práce, kterou dělají učitelé, lékaři, manažeři a lidé ve vedoucích funkcích.

Jednodušší je být na sboru jako kazatel sám. Člověk ví, co musí udělat, co rozhodnout a co ho ještě čeká. Nikdo mu do toho příliš nemluví. A když kazatel něco zmotá, sám si to musí rozmotat. Nikdo ho nepozoruje a nekomentuje jeho práci. Mít na sboru dva kazatele je podle mého názoru situace spíše neobvyklá, okolnostmi vynucená, než aby to byl cíl, k němuž bychom měli v církvi směřovat. Základním modelem asi zůstane jeden kazatel, který sbor vede a řídí. O většině věcí se radí s kurátorem a zásadní věci řeší se staršovstvem. Jeho role je jedinečná. Ve společenství, kde všichni mohou do všeho mluvit, je dobré, když má někdo rozhodující slovo. Jeden farář sbor sjednocuje. Má své důrazy a může sbor někam směřovat. Jeho pravomoci odpovídají odpovědnosti, která je mu svěřena. Je něco jako rodinný lékař, který o nás ví, když ne všechno, tak mnohé. Oddával naše rodiče, křtil naše děti. Pohřbíval nám dědečka. Jezdil s námi na letní tábory. Radil nám, když jsme si nevěděli rady v manželství.

Dva faráři se ovšem mohou doplňovat a spolupracovat. Co jednomu moc nejde, na to může mít druhý obdarování. Co jeden nestíhá, druhý doplní. Ale musí si jeden druhého vážit. Mohou si pomáhat, jeden druhého zastoupit, poradit se spolu, upozornit se navzájem na chyby, které dělají. Mít vedle sebe na sboru spolupracovníka osvobozuje od přílišného spoléhání na sebe sama a od představy, že všechno záleží pouze na jednom člověku.

Z praktických důvodů musí být jeden z kazatelů vedoucím a řídicím pracovníkem. Tak jako je na nemocničním oddělení primář, který rozděluje, kdo bude koho operovat. Kdysi bylo v naší církvi v takových případech obvyklé, že jeden z farářů byl představitelem sboru a druhý mu vypomáhal a byl mu služebně podřízen. Model farář – vikář. Lidé věděli, kdo je kdo a v zásadních věcech se obraceli na faráře. Dnes je častější model dvou víceméně rovnocenných kazatelů - farářů. Bývá to sice ošetřeno titulem první a druhý farář a písemným statutem, který jim určuje role. Ale lidé to moc nerozlišují a většina z nich se obrací na toho kazatele, k němuž mají osobně blíž nebo ho lépe znají. Když jeden z kazatelů ve sboru působí delší dobu než druhý, vzniká jistá nerovnováha. Služebně starší má již vybudované vztahy, zatímco ten druhý je teprve pracně hledá.

Určitou potíž působí, že lidé musí chtít nechtít volit mezi oběma kazateli, když jdou požádat o křest, svatbu či pohřeb. Ten „nepožádaný“ nemůže s lidmi prožít nejcitlivější okamžiky jejich života. Svým způsobem přestává být jejich farářem. Lepší by proto bylo, kdyby se lidé v osobních věcech obraceli střídavě na oba kazatele, což je ovšem náročné, protože každý jde přirozeně za tím, kterého již zná.

Má-li být služba dvou farářů na jednom sboru požehnáním, musí spolu ti dva dobře vycházet a moudře si rozdělit práci. Osvědčuje se, když se každý dlouhodobě věnuje určité oblasti práce. Ten druhý se k ní pak sice nedostane, což ho může mrzet, ale je to asi lepší než stálé střídání, které brání koncepční práci. Na kazatelně by se však měli střídat rovnoměrně. Není sice snadné jednu neděli kázat a druhou sedět mlčky v lavici. Ale je dobré, když může kazatel alespoň někdy usednout do lavice a stát se posluchačem, místo aby jako většina jiných kazatelů poslouchal stále jen sám sebe.

U farářů a farárek se většinou projevuje značný individualismus. Jsou-li na sboru sami, dá se to unést. Jsou-li dva v jedné kanceláři, o to náročnější je jejich spolupráce. Lze si ovšem představit model rodiny, kde se doplňují role otce a matky. To je možné třeba tam, když jsou kazateli manželé, kteří tvoří tým doma i na pracovišti. Ale ani rodiče se někdy neshodnou na výchově dětí. A jak mají být doplňujícími se rodiči dva stejně staří muži nebo muž a žena, kteří se potkali na jednom sboru víceméně náhodně a mají zcela jiné důrazy a metody práce?

Když sbory volí druhého kazatele, měly by myslet na to, aby k sobě vybíraly lidi tak říkajíc jedné krevní skupiny. Jinak hrozí, že se ti dva budou trápít a hlídat, aby jeden druhému nešlápl na kuří oko. Především spolu musí oba kazatelé neustále hovořit, předávat si všechny informace, dávat pozor, aby nerozhodli něco, co je v kompetenci druhého, a neřekli nebo neudělali něco, co by druhého zarmoutilo. Je to náročné, ale když se o to oba poctivě snaží, mohou vytvořit docela funkční tým.

Jiří Gruber

Modleme se s Lutherem

Ve vydavatelství Zdeňka Susy ve Středoklukách vyšla v tomto roce knížečka s titulem, vlastně se dvěma tituly, odpovídajícími jejímu složení: „Jak se modlit - Rada pro dobrého přítele“ a „Modlitby“. Autorem modliteb a modlitebních návodů je Martin Luther, knížku sestavil a její texty přeložil absolvent a dodnes doktorský student Evangelické teologické fakulty, nedávno instalovaný farář v Nosislavi Ondřej Macek. Je to Lutherův spis o modlitbě (ona „Rada dobrému příteli“), a pak výbor z německých a latinských modliteb. Ondřej Macek doprovodil přeložené reformátorovy úvahy a modlitby vlastním výkladem „Modlitba Martina Luthera“.

Slovům „Modleme se s Lutherem“ by se nemělo rozumět tak, že máme modlitební texty v této knížce přejímat jako své vlastní nebo je dokonce jen „odříkávat“ – to by bylo proti duchu toho, jak své modlitby, jež uveřejňoval, Luther sám chápal. Vydavatel O. Macek v ediční poznámce vysvětluje, že „Lutherovy modlitební knížky jsou záměrně spíš úvodem k víře než sbírkami modliteb. Luther chtěl vlastně svými modlitebními knížkami takovéto sbírky nahradit, ba odstranit.“... „Zřejmě jen výjimečně“, říká vydavatel Lutherových modliteb dál, „bude možno bez dalšího učinit z modlitby člověka šestnáctého století modlitbu člověka století jednadvacátého...“, zde vydané modlitby mohou dobře posloužit jako inspirace k vlastní modlitební meditaci.“

A přece, opatříte-li si tuto knížku (což vřele doporučuji) nebo dostane-li se vám do rukou, shledáte možná podobně jako pisatelka těchto řádků, že nám některé z Lutherových modliteb velice mluví ze srdce a že se mnohé z nich můžeme prostě spolu s Lutherem přímo modlit, ač jsme lidé jednadvacátého století. A to nejen modlitby univerzálního obsahu, ale i ty velmi osobní a konkrétní. A navíc – u některých z těchto textů jako bychom najednou mohli hlouběji a opravdověji rozumět Lutherovu důrazu na lidskou hříšnost a zkaženost a na nezaslouženou boží milost, na ono osvobozující spolehnutí; jako bychom najednou znovu a jinak slyšeli to, co slyšíme a co jsme jako by již přijali, ale možná bez zvláštního porozumění – teď, díky Lutherovým modlitbám, něčemu z toho snad porozumíme lépe.

Přečtěme si jednu z těch hodně osobních modliteb (str. 66): Pohled', můj Pane Kriste, jak mi můj bližní přivodil škodu. Urazil mou čest. Okradl mě. To nemohu snést. Chtěl bych, aby umřel. Ach můj Bože, dovol mi, abych si alespoň Tobě mohl postěžovat! – Vlastně bych mu měl odpustit, ale já to žel prostě nedovedu...Podívej se na mě, jsem úplně chladný, ano, jako bych byl mrtvý. Ach Pane, nedovedu si pomoci. – Zde tedy stojím: Učiň mě jiným, Bože, pak budu moci jednat podle tvé vůle a tvé odpouštějící lásky. Ne-li, pak budu dál stejný, jaký jsem. Nedovedu to jinak.

A ještě: jak je to s vyslýcháním modliteb a s naší důvěrou v ně? Těmito Lutherovými slovy z dopisu Filipu Melancthonovi končí studii o Lutherově modlitbě pořadatel knížky, skončíme jimi i zde: Za Tebe se modlím, modlil jsem se a budu se modlit. Nepochybuji, že budu vyslyšen. Pokud se nestane,

co bychom rádi, aby se stalo, tedy se stane něco ještě lepšího. My přece očekáváme budoucí království...

Jana Nechutová

POVÍDKA

Nebojte se

Štědrý večer roku 1944 jsem prožíval v Praze jako mladý voják. Druhá světová válka se chýlila ke konci a Češi, žíznicí po svobodě, už větřili čerstvý vzduch blízkého vysvobození ze sedmiletého německého útisku. My jsme měli striktní zákaz vycházet ven, zejména po setmění, protože na kom by se poznalo, že je Němec, ten si tehdy skoro už nemusel být příliš jistý životem.

Snad to u mne vyvolala potřeba zúčastnit se – jako vždycky doma – večerní pobožnosti, a zároveň s tím i značná mladická lehkomyšlnost: Prostě jsem se rozhodl tentokrát na služební předpis nedbat. Oblékl jsem si přes uniformu jakýsi neutrální plášť a vmísil se do davu, který táhl ke kostelu, vzdálenému necelých sto metrů od našich kasáren. A tam jsem zažil snad nejemocionálnější bohoslužby svého života: písně, modlitby, čtení Písma a zpěvy na kůru byly plné úžasné radosti Vánoc, a vedle toho byly možná i vděčnou chválou nebesům, že budou konečně již sečteny dny německé poroby. Nerozuměl jsem ani slovo, a rozuměl jsem úplně všemu. Řeč radosti a naděje je mezinárodní. „Nebojte se!“ nepotřebuje jiného tlumočníka než dítě v jeslích.

Potom koloval chrámem košíček na sbírku. Nesnadné předávání, ani špendlík by nepropadl na zem, jak těsně namačkání jeden na druhého jsme tam stáli a seděli. Zapomněl jsem načisto na opatrnost i na své utajení, a abych se dostal k penězům, rozhrnul jsem si límec pláště, zapnutého až ke krku – zrádný moment, který zachytila mladá dívka vedle mě dřív než já. Byl to zlomek vteřiny: vzala mě za klopu kabátu a obratem zakryla mezeru, kterou bylo vidět kus uniformy pod pláštěm. Pak se ke mně postavila, jako bychom patřili k sobě. Žádný kromě mne si ničeho nevšiml. Rozjásaným chorálem bohoslužba skončila a houfy věřících se začaly tlačit k úzkému východu. Dívka zůstala ještě se mnou, skoro do mne zavěšená; ani slovo při tom mezi námi nepadlo. Ve tmě svaté noci mě pak už rychle opustila a beze stopy zmizela. I já jsem se spěšně vrátil do kasáren.

Myslím na pastýře na poli, kteří jako první slyšeli poselství: „Nebojte se!“ Tihle pastýři se netěšili právě dobré pověsti, ale ještě horší prestiž měli Němci v okupovaném zahraničí, především ve „zlaté Praze“, v níž se cizí vládci roztáhli jako parazité. Avšak andělé se na to neptají, „nebojte se“ platí všem! Neboť dnes se nám narodil Spasitel, všem – anebo žádnému z nás. Ten anděl měl černé vlasy.

Siegfried Munz

(z knihy „Sie hören die Morgenandacht“

Rowohlt Taschenbuch Verlag, 1982; překl. dh/cn)

Alianční týden modliteb

Neděle	AC, Životského 10	Jiří Lukl, CB	Sk 1,8
Pondělí	SŽ, Novobranská 4	Pavel Marván, KS	Ř 10,8
Úterý	ČCE, Opletalova 6	Eva Matějková, CČSH	Ř 10,12
Středa	CB, Kounicova 15	F. Apetaurer, AC	Ř 10,14
Čtvrtek	CČSH, Botanická 1	Jiří Krejčí, KřS	Ř 10,15-17
Pátek	KS, Šámalova 15a	Ondřej Kolář, ČCE	Ř 10,18-19
	ECM, Lyskova –Archa	Jiří Míšek, ES	
Sobota	ČCE, Lidická 79	Pavel Coufal, BJB	1 Te 1,5
Neděle	BJB, Smetanova 20	Jana Křížová, ECM	Sk 4,31

Začátek vždy v 18 hodin

Kavárnička v lednu

- 6. 1. Albánie II – pásmo slova a fotografií, Jan Franců
- 13. 1. Žáci konzervatoře
- 20. 1. Pel-mel
- 27. 1. Vyprávění bratra faráře Jana Pokorného

Týden za jednotu křesťanů

Ekumenická bohoslužba slova, při níž promluví duchovní sedmi církví o sedmi darech Ducha svatého podle Ř 12,6-8, začíná v úterý 19. ledna v 19 hodin v chrámu sv. Jakuba. Zveme k hojně účasti.

Máme rozličné dary podle milosti, která byla dána každému z nás: Kdo má dar prorockého slova, ať ho užívá v souhlase s vírou. Kdo má dar služby, ať slouží. Kdo má dar učit, ať učí. Kdo dovede povzbuzovat, nechť povzbuzuje. Kdo rozdává, ať dává upřímně. Kdo stojí v čele, ať je horlivý. Kdo se stará o trpící, ať pomáhá s radostí.

Ř 12,6-8

Instalace nového seniorátního výboru

V neděli 24. ledna ve 14:30 proběhne v Červeném kostele v Brně instalace nově zvoleného seniorátního výboru, kterou provedou synodní senior Joel Ruml a synodní kurátorka Lia Valková. K této události zveme nejširší evangelickou veřejnost a hosty z ekumeny. Po bohoslužbách bude na faře beseda s nově zvolenými členy synodní rady o úkolech, které stojí před naší církví v nejbližším období.

Advent v černé Africe

Před několika lety jsem se začátkem prosince dostal do Nigérie. Byly to pro mne velmi zajímavé dva týdny plné zážitků.

Nigérie je nejlidnatější stát Afriky (přes sto miliónů) obývaný 250 etnickými skupinami se stejným počtem jazyků. Dorozumívání zde není problém, protože v bývalé britské kolonii zůstala úředním jazykem angličtina. Dostal jsem se do univerzitního městečka Nsukka severně od Enugu, dnes má přes sto tisíc obyvatel. Leží v zemědělské kopcovité krajině v jihovýchodní části země obývané národem Igbo. Na rozdíl od severní muslimské části je tato oblast křesťanská. Díky misionářům, kteří zde kromě kostelů zakládali při misijních stanicích školy, vzdělání obyvatelstva je prý zde na vyšší úrovni než na muslimském severu.

Zaujala mne zdejší křestní jména – k tradičnímu jménu je připojeno druhé v jazyce Igbo. Profesor Charles Ejike, který mne sem pozval, byl katolík a chlubil se mi jmény, které dal svým čtyřem dětem: synové jsou: Chukwudi Obinna, což prý znamená Existuje Bůh, Kenchukwu Ejike = Díky Bohu, Okechukwu Ifeacho = Sdílení Boha, dcera je Uzoamaka = Cesta je dobrá. Také jména jedenácti dětí správce univerzitních bungalovů zněla: Ngozi = Požehnaní, Nkechi = Boží dar, Ukamaka = Církev je dobrá, Ikechukwu = Boží moc, Nchedochukwu = Boží ochrana, Uchechukwu = Boží rozum, Chinwendu = Bůh vlastní život, atd.

Můj hostitel, který patřil k bohatším, si na výšině na kraji města nechal postavit větší vilu obehnanou vysokou zdí. Sídlo stále hlídala bezpečnostní služba: ve dne děvče, v noci muž. Vedle rezidenční čtvrti, bytovek pro zaměstnance univerzity i ulic řadových městských domů jsem viděl i ubohé chatrče pokryté palmovým listím. I v nich však bydleli lidé, kteří byli slušně a čistě oblečení. Ženy často nosily náklady na hlavě – nejen tašky, koše, ale viděl jsem i koště. Potkával jsem ženy nosící domů na hlavě bez držení i dvacetilitrový kanistr s vodou (nádoby z plastů rychle vytlačily hliněné nádoby, na smetišti po nich zbylo ještě hodně střepů) – kráčely přitom krásně vzpřímeně jako královny.

Malé děti, které jsem potkával, na mne nejprve chvíli civěly – bílý člověk se zde asi často nevyskytuje, pak slušně pozdravily: „Good morning“. Školní třídy jsou jednoduché otevřené cihlové místnosti, okna bez skel, jako tabule slouží černě natřená přední stěna; na ní datum, počet přítomných a mravoučné heslo: „Musíš se učit, abys udělal přijímací zkoušku na univerzitu“. Před vánočními prázdninami si každé dítě neslo domů na hlavě svůj stoleček s lavičí. Večer jsem potkával skupinky malých koledníků, které se zpěvem, bubny a dalšími nástroji obcházel domy ve čtvrti.

V centru města stál velký katolický kostel, v neděli se konalo několik mší za sebou, kostel byl vždy plný a spousta lidí ještě poslouchala venku. Druhý velký kostel byl anglikánský, tam už tolik věřících nechodilo.

V sobotu jsem se dostal na svatbu. V plném kostele bylo oddáváno pět párů najednou, nevěsty v bílém, ženichové v oblecích, nastrojené dětičky. Obřad trval tři hodiny, na chóru zpíval sbor v univerzitních talárech. Následovala svatební hostina v pronajaté posluchárně, už pro každý pár zvlášť. U vchodu jsem dostal tištěný program: text obřadu v kapli, pak pořadí projevů, přípitků (zakončované zvoláním „Koniaga“), „tanec v peněžích“, louskání oříšků kola, ženich obřadně nakrojuje několikapatrový svatební dort, což vybraní porotci hodnotí, předávání darů, atd. Obdivoval jsem oblečení, zejména žen. Afričanky se umějí oblékat odvážně a přitom vkusně. Oděv zde není ochranou před chladem, ale hlavně okrasou. Ostré barvy šatů, na hlavě turban – úplný ohňostroj barev, a mělo to přitom šmrnc, všem to opravdu slušelo.

„Univerzity of Nigeria Nsukka“ – U.N.N., založená roku 1960, je první původní univerzitou v Nigérii. Jejím mottem je: „Obnovit důstojnost člověka“. Během období prosperity – Nigérie je významným exportérem ropy – započala velkorysá výstavba budov univerzity – nejen zde, ale v celé zemi. Po výrazném poklesu cen ropy v roce 1981 však došly peníze, a tak řada budov stojí rozestavěných: železobetonové skelety, z kterých trčí dráty, včetně impozantní budovy auditoria, která je patrná i na leteckém pohledu internetového Google Earth. Také ulice ve městě se měla rozšířit na čtyřproudovou. Starý asfalt se sundal a došly peníze. Tak je hlavní třída města plná výmolů, drahé limuzíny každou chvíli dřou spodkem o štěrku, vítr zvedá prach.

Měl jsem být přednášejícím tzv. Workshopu. Univerzita však už od června stávkovala, cílů celonigérijské stávky učitelů byla řada: zvýšení platů, dovybavení škol, nespokojenost s vojenskou vládou a korupcí. Později jsem se dozvěděl, že stávka skončila v lednu, když stát přestal vyplácet platy. Tak

jsem univerzitu zažil bez studentů, a Workshop se konal jen v omezeném rozsahu: 3 přednášející a 11 dalších účastníků.

Na závěr se zmíním o vánočním koncertu akademického sboru, který začal s hodinovým zpožděním. Nástup zpěváků byl sice zmatečný, ale sbor zpíval velmi pěkně, závěrečné spirituály vyvolaly ovace. Líbil se mi také obraz zpívajících černých tváří, ve kterých svítily bílé oči a světlá otevřená ústa – úplný negativ ve srovnání s bělošským sborem.

Jan Franců

ZE SBORU BRNO - HUSOVICE

Mládež a děti u Leonarda

Předposlední listopadový víkend jsme (prořídla mládež s prořídla partou Vřešťanů) vyrazili na Vysočinu do Horních Vilémovic navštívit našeho bývalého vikáře Leonarda Tecu. Měli jsme se tam výborně, zahráli několik tradičních vilémovických her, což jsme všichni přežili ve zdraví, a také počasí bylo nezvykle příznivé.

Františka Hájková

LIDÉ VE SBORU

Brno I

1.1.	Marie Bauerová	82 let
2.1.	Krista Grmelová	79 let
2.1.	Viktor Zálešák	30 let
4.1.	František Havránek	80 let
4.1.	Miluše Šbartová	82 let
7.1.	Vladimíra Severová	60 let
8.1.	Zdeňka Čápková	76 let
8.1.	Antonín Komosný	77 let
9.1.	Božena Koloušková	79 let
10.1.	Zdeněk Churý	85 let
10.1.	Naděžda Májovská	81 let
14.1.	Zdeněk Mráz	81 let
14.1.	Miloš Tasovský	75 let
16.1.	Růžena Kotasová	83 let
18.1.	Eva Joklová	85 let
20.1.	Olga Nekudová	86 let
21.1.	Karel Fiala	40 let
21.1.	Zdenka Suchomelová	76 let
23.1.	Petr Herzog	76 let
23.1.	Miloslava Smetanová	87 let
26.1.	Františka Doleželová	76 let
28.1.	Jaroslava Jurková	81 let
28.1.	Michal Konečný	40 let
28.1.	Vladimíra Měšťanová	82 let
29.1.	Kateřina Šajgalíková	30 let
30.1.	Jiří Kolman	30 let
30.1.	Libuše Tomášková	88 let
30.1.	Alena Zezulová	60 let

Pokřtěni byli:

- 22.11. Jan Komárek, nar. 2009
- 29.11. Matyáš Vala, nar. 2009
- 6.12. Jirka Jella Mae Vacek, nar. 2009

Brno II

1.1.	Vlasta Svobodová	80 let
8.1.	Vlasta Horáková	84 let
11.1.	Antonín Rakovský	60 let
12.1.	Růžena Albrechtová	86 let
12.1.	Dagmar Hádková	81 let
13.1.	Františka Kolínská	89 let
14.1.	Augusta Rakovská	85 let
14.1.	Josef Prudký	83 let
15.1.	Naděžda Šebestová	79 let
17.1.	Zdeňka Čurdová	94 let
17.1.	Alena Havířová	84 let
18.1.	Jaroslava Hájková	88 let
19.1.	Miloslav Průdek	40 let
20.1.	Hana Širůčková	60 let
21.1.	Anežka Fidrmucová	87 let
23.1.	Květoslava Hanáková	85 let
25.1.	Michal Tannenberger	20 let
26.1.	Hana Mikláňková	40 let
28.1.	Milan Melichar	87 let
28.1.	Vladimír Vláčil	80 let
29.1.	Marie Sýkorová	87 let
31.1.	Hana Pavlovská	81 let
31.1.	Josef Janča	80 let

Pokřtěn byl:

- 22.11. Vilém Doušek, nar.2009

**On je Bůh živý a zůstává navěky,
jeho království nebude zničeno
a jeho vladařská moc bude až do konce.
Da 6,27n**

O Přemyslu Pitterovi

jsme mluvili v Židenicích v pátek 27. listopadu při večerním sborovém setkání. Bylo u nás více hostů z jiných, nejen brněnských, sborů i z ekumeny. K přednášce jsme pozvali pana Pavla Kosatíka, jehož kniha „Přemysl Pitter (Sám proti zlu)“ vyšla v tomto roce. (Pavel Kosatík je znám i jako autor dalších, dříve vyšlých populárních publikací, většinou životopisných, věnovaných významným postavám českých dějin 20. století.)

Přednášející velmi stručně podal několik charakteristik Přemysla Pittera, méně se ve svém úvodním slovu věnoval základním informacím o jeho životě a humanitární práci. Leccos důležitého a základního, co jsme třeba nevěděli a vědět chtěli, jsme se dozvěděli v odpovědích na dotazy. Nebylo jich málo – večer jsme zahájili v 19 hodin a ze židenické modlitebny jsme se rozcházelí až po půl desáté.

Bylo důležité, že byl přítomen Jan Šimsa, který Přemysla Pittera a jeho spolupracovnici Olgu Fierzovou osobně znal a mohl nám zprostředkovat mnoho osobních zážitků z doby, kdy se mohl pohybovat v jejich blízkosti. Ostatně leccos, co my evangelíci o Pitterově práci víme, víme právě díky Janu Šimsovi a zejména díky neúnavné historické a popularizační práci jeho ženy paní Mileny. Výklad pana Kosatíka a jeho odpovědi na naše otázky nenechaly stranou snad nic důležitého. Dozvěděli jsme se o Pitterově předválečné práci s dětmi v pražském žižkovském Milíčově domě, jež založil, o tom, co konal s nasazením života během války, opět zejména pro děti, o jeho činnosti po válce, kdy zachránil velké množství dětí, z velké části německých, o jeho působení v emigraci po roce 1951. Byla však řeč i o jeho osobnosti, již snad můžeme charakterizovat jako křesťansky humanistickou, o jeho důsledném pacifismu, o tom, jak nečinil rozdílu mezi lidmi, nejen dětmi, různých národností nebo náboženských vyznání, o pravdomluvnosti a spravedlnosti, o jeho až asketickém způsobu života, jenž jeho práci dodával plnou věrohodnost. Také o jeho záviděníhodně pevné a činné víře.

Na místě autor podepsal několik svých knih, které jsme si přinesli; a po těch, které jsme dosud nečetli, jsme se začali pilně shánět – v knihkupectvích, u přátel i ve veřejných knihovnách.

Jana Nechutová

PRO DĚTI

Jho a oj

Myslíte si, že se mi pletou písmenka, že? Nebo že na vás zkouším nějaký kambodžský pozdrav, ne? Kdepak! Jsou to dvě slova, která se dnes už nepoužívají, protože máme traktory.

Představte si kládu, která má vespod dva oblouky. Dvě krávy stojí vedle sebe, kláda s oblouky se jim položí na krk a připevní se k jejich krkům,

většinou řetězem. Tato kláda na krcích tažných zvířat se jmenuje jho. Vůz má zase vpředu takovou tyč, ke které se to jho připevní, aby zvířata ten vůz táhla. Ta tyč se jmenuje oj. No, to je hezké, myslíte si, ale co my s tím?

Jak by se vám líbilo takové jho nosit? Sama kláda, zvaná jho, váží nejmíň to, co vy. Táhnout vůz a ještě se strkat s nějakým volem, tedy pardon, s nějakým podobně zapřaženým kolegou... Nic moc, co? Otroci, většinou získaní ve válkách nebo koupení na trhu, museli dříve takové věci dělat. Žádná lidská práva nebo soucit! To se dřív nenosilo. Jsi otrok, tak makej! Hrůza, co? Ještě že dnes žijeme v rozumné době.

A přesto v této „rozumné“ době žije spousta hloupých lidí. Sami lezou pod taková těžká jha a neumí z nich pak ven. Kluk, cítí se být sám, tak si najde partu. Po čase zjistí, že parta kouří, rozbíjí automaty, šikanuje mladší kluky, ale odejít z ní? To by vypadal jako srab. Holka, má kámošku, co ji navádí jít za školu, přemlouvá ji na zelené vlasy a podobně nesmysly, ale říct ne, to by vypadala jak naivka, co neví nic o světě. A navíc oba se bojí, že jiné kamarády už nenajdou, a tak jako ti oslíci dělají, co se jim řekne. Jho, které už neumí sami sundat, a špatné svědomí je tíží víc než ta kláda pro voly. Ani nevíte, kolik takových lidí běhá po světě! Taky jsem k nim patřila.

Moje jho zlomil Pán Ježíš. V Janově evangeliu, v 8.kapitole, verš 32 je záznam jeho slov: „Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí“. A pravda o tobě, o mně a o všech lidech je, že Ježíš zemřel za naše hříchy a odpustil nám je. Tím nás osvobodil. A nikdo, ani žádná parta, ani názory takzvaných kamarádů, už nás nemůžou táhnout zpátky.

Ale jestli si myslíte, že jha jsou jen k lámání, tak to jste na omylu.

Povím vám, co jsem si uvědomila na jedné procházce. Mám psa, irskou setřici Báru. Mám taky dva malé kluky a všichni čtyři jsme šli z bobování po silnici, u které není chodník. Bára u nohy (což je na setra výkon) a menší Vojtíšek za ruku. Sem tam jezdilo nějaké auto, sem tam starší Vítek vymýšlel lumpárny, jako: jít se podívat na protější kraj nebo doprostřed silnice na louži apod. Bára chvíli šla spořádaně, místy vyběhla za Vítkem do silnice, někdy si nevšimla, že se s Vojtíškem vracíme k nějakému rampouchu a tak. Neustále jsem ji okřikovala, kluky volala, no nádherná vycházka. Pak jsem si vzpomněla, že mám v kapse vodítko, a Báru jsem připnula. Báře se viditelně ulevilo. Už nemusela dávat takový pozor, být stále ve střehu, co budu chtít, kdy se co přihodí. Poznala jsem to na ní. Spustila uši, ocas, celá se napřímila, byla to zase dáma. Věděla, že teď ji vedu já, a ona bude zkrátka jen dělat to, co já, a nemusí sama nic vymýšlet. Zkrátka nechá se vést.

Zdalipak právě něco podobného po nás nechce Pán Ježíš, když pro změnu v Matoušovi 11,29 říká: „Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce. A naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“

Zkrátka nechte se vést a dělejte to, co On. Nikoli už jako ti oslíci, ale věrní následovníci Ježíše Krista. Někdy to bude sice záprah, ale jistým krokem správným směrem.

tak ahoj jho a oj zdraví Katka

Brno I

Nejprve jsme si udělali inventuru splněných a nesplněných úkolů. Podařilo se realizovat řadu technických oprav, zejména v prostorách našich nájemníků. Před dokončením je zařízení kanceláře seniorátního výboru, která vzniká na místě dosavadní „učebny“. Byla zadána projektová studie na přestavbu fary a celého areálu na Pellicově. Do dětského klubu byly objednány nové židličky a do sálu promítací plátno. Byl schválen plán akcí na první pololetí 2010. Sborům ve Svitavách, Znojmě a brněnské Diakonii byly odhlasovány dary v celkové výši 55 tisíc Kč. Potěšilo nás adventní odpoledne křesťanské služby a hojná účast na prosincových nešporách. Po dlouhé době se nám podařilo, že jednací čas schůze nepřesáhl dvě hodiny.

Jiří Gruber

Brno II

Prosincová schůze staršovstva bude až po uzávěrce tohoto čísla. Má před sebou rozhodnutí o rozpočtu na nastávající kalendářní rok; je třeba, aby byl vyrovnaný a vycházel z výsledků hospodaření v končícím roce a v uplynulých letech. Staršovstvo musí rovněž zvážit dosavadní průběh příprav volby staršovstva nového. Volbu je třeba provést v řádném termínu sborového shromáždění v příštím roce, tj. do konce prvního čtvrtletí. Brněnská diakonie prostředkuje žádost o poskytnutí Blahoslavova domu k chystaným setkáním Diakonie celocírkevní. Zhodnocení ohlasu adventních a mládežnických služeb Božích ve sboru, příprava na účast v aliančním modlitebním týdnu a výhled na shromáždění a setkání v prvních měsících příštího roku nás budou zaměstnávat v čase před Vánocemi a před ukončením roku stávajícího.

Jaroslav Víték

Brno – Židenice

Prosincová schůze staršovstva měla být původně zaměřena tématicky – chtěli jsme se společně zamýšlet nad tím, jak často a jak náležitě máme v našem sboru slavit Večeři Páně. Protože se ale hned několik presbyterů ze zdravotních či jiných vážných důvodů nemohlo schůze zúčastnit, rozhovor o Večeři Páně jsme přesunuli na schůzi lednovou a zabývali jsme se obvyklou agendou. — Bratr kurátor přivítal ve staršovstvu sestru farářku Romanu Špačkovou jako druhého kazatele našeho sboru a popřál jí do její práce hodně zdaru. Ze sborových událostí jsme se vrátili k inspirativní besedě s Pavlem Kosatíkem o Přemyslu Pitterovi a k již tradičnímu pečení vánočních perníčků, jež se už po několik let koná vždy počátkem adventu v příjemném prostředí domu rodiny Příkrylových v Lelekovicích. Kromě doladění vánočního sborového programu (příprava dětské vánoční slavnosti 20. 12.) jsme plánovali především lednová sborová setkání, a to jednak instalaci R. Špačkové při dopoledních bohoslužbách 24. 1., jednak řadu tří teologicky zaměřených sborových večerů na přelomu ledna a února. — V části věnované stavebním úpravám jsme se vrátili k nedávnému vymalování modlitebny a věnovali jsme se plánování oprav na příští rok.

L. Švanda